

Az emelt szintű érettségi, mint a nyelvszakok bemeneti követelménye – a német érettségi tapasztalatai

Petneki Katalin és Víg Tibor

Szegedi Tudományegyetem

A felsőoktatási intézmények a nyelvszakokon bemeneti elvárásként a célnyelvből általánosan emelt szintű érettségit írnak elő. Felvételi híján a nyelvi tanszékek az első félév elején ismerik meg a már felvett hallgatók nyelvtudását, amely tapasztalatok szerint ugyanakkor gyakran kevésbé alkalmas a felsőoktatási tanulmányok folytatására. Az érettségi fejlesztésekor már tapasztalható volt, illetve az első elemzések is azt mutatták, hogy az emelt szintű érettségi nem igazán tudja a nyelvszakokon elvárt felvételi funkciót betölteni. E tanulmány célja az okok feltárása, valamint az egyetemi nyelvszakok elvárásainak és az emelt szintű érettségi mérési céljainak összevetése a vizsgán elért eredmények alapján. A tanulmányban az eddig publikált vizsgálatokra támaszkodunk, illetve a 2012. évi májusi emelt szintű érettségire vonatkozó elemzésünk eredményeiből nyert példákkal mutatjuk be a problémákat.

Kulcsszavak: emelt szintű érettségi, felvételi, német nyelv

1. Bevezetés

A Szegedi Tudományegyetemen is érzékelni lehetett azt az országos tapasztalatot, hogy a kétszintű idegen nyelvi érettségi és a bolognai rendszer bevezetésével jelentősen megváltozott a nyelvszakokra felvett BA-s hallgatók nyelvi szintje, motiváltsága és a szakhoz való hozzáállása. Ez a változás egyértelműen negatív volt, a felvett diákok jelentős része nyelvíleg csak gyenge teljesítményt tudott produkálni a nyelvigényes bölcsész szakokon. Ezek pedig sok esetben okai a lemorzsolódásnak (Doró, 2011). Jelen tanulmány célja annak bemutatása, hogy miért van diszkrépancia az egyetemi oktatás elvárásai valamint a felvételiként is funkcionáló emelt szintű érettségi követelményei, eredményei között.

2. Az egyetemi nyelvszakok elvárásai

A nyelvszakokon bemeneti feltételként a célnyelvből általánosan emelt szintű érettségit írnak elő a felsőoktatási intézmények. Egyetemi felvételi híján a nyelvi tanszékek csak az első félév elején szembesülnek azzal, hogy milyen képességekkel érkeznek a diákok. A diák sikerélménye, hogy bejutott a kívánt szakra, igen hamar frusztrációvá válhat, az oktatók ugyanis képességeiket már nem az emelt szintű érettségi, hanem egyetemi szintű elvárásaik alapján ítélik meg.

A Szegedi Tudományegyetem BA germanisztika szakára jelentkezőknek az alábbi elvárásokat fogalmazta meg a Germán Filológiai Intézet: „Az ideális jelentkező

- érdeklődik a társadalom és a kultúra jelenségei iránt,
- a későbbiekben pedagógusként, szervezőként stb. kíván szerepet vállalni,
- középfokú szinten (a Közös európai referenciakeret B2 szintjén) tud németül,
- érdeklődik a német nyelvű kultúrák iránt,
- elméleti érdeklődése mellett fogékony gyakorlati feladatok elvégzésére is.”¹

Ezekben az egyetemi elvárásokban a nyelvtudás szintje mellett fontos a szak iránti érdeklődés és motiváció. Ugyanakkor ezek megfogalmazása meglehetősen pontatlan, s nem igazodik a későbbi követelményekhez, hiszen mindenkit, aki jelentkezik, szeretnének az egyetemre felvenni, aminek fő oka a fejkvótán alapuló finanszírozás. Ezért tartózkodnak az intézetek attól, hogy elriasszanak potenciális jelentkezőket. A megfogalmazott elvárások közül azonban leginkább csak a nyelvtudás szintje az, ami egyértelműen mérhető, ám ezt a felsőfokú oktatási intézmény csak a már felvett hallgatóknál mérheti fel, a döntéskor nem. Hagyatkozni kell a pontszámokra, amit az emelt szintű érettségin és egyéb módon (pl. iskolai osztályzatok, másik nyelvből nyelvvizsga, hátrányos helyzet, stb.) a felvételizők elértek. A kérdés tehát az, hogy az emelt szintű érettségi azt a nyelvtudást méri-e, ami a nyelvszakon folytatott egyetemi tanulmányokhoz szükséges. A továbbiakban ezért a vizsgakövetelményekre, korábbi publikációkra és elemzésekre támaszkodva áttekintjük az emelt szintű érettségi mérési célját, funkcióit, a mért készségek jellemzőit és a vizsgázók teljesítményeit abból a szempontból, hogy a vizsga mennyiben tudja teljesíteni a felvételi funkcióját.

3. Az emelt szintű vizsga mérési céljai

Az emelt szintű német érettségi vizsga célja a vizsgaszabályzat szerint annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e önállóan, a B2 szinten

- a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú írott és hallott autentikus szövegeket megfelelő mélységben megérteni,
- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten,
- német nyelven írásban és szóban magát kifejezni, illetve feladatokat végrehajtani különböző kommunikációs célok elérése, illetve megvalósítása érdekében (Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet).

Az emelt szintű érettséginek többféle funkciója van. Első és alapvető feladata, hogy a középfokú oktatást lezáró vizsgaként azt mérje, mennyire sikerült a vizsgázónak a tantervi célokat, követelményeket emelt szinten elsajátítani. Ezért a tartalmi validitás alapja a Nemzeti Alaptanterv (2012). Egyúttal nyelvtudást mérő vizsgaként célja a nyelvi konstruktum mérése az előírt B2 szinten, amit a Közös európai referenciakeret

¹ <http://www2.arts.u-szeged.hu/german> (2014. január 23.)

(2002) határoz meg és ír le. Amennyiben a vizsgázó legalább 60%-ot ér el, eredménye alapján az államilag elismert középfokú nyelvvizsga-bizonyítványt is megszerzi. A Közös európai referenciakeretben megfogalmazott szintleírások minden nyelvi konstruktumot mérő vizsgára vonatkoznak. Ez az Európai Unióban általánosan érvényes dokumentum képezi a külső validitás alapját. Az emelt szint ezen felül még egy harmadik funkciót is betölt: felvételi vizsgaként is funkcionál, főként a nyelvszakok esetében. Ezt csak jól differenciáló feladatokkal érheti el a vizsga, és csak így tudja a prediktív (vagy előrejelző) validitást biztosítani.

Ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy kik a potenciális vizsgázók emelt szinten. A vizsga fejlesztésekor csak hipotéziseket lehetett felállítani, hogy kik fogják ezt a vizsgát választani, és azoknak milyen nyelvtudásra van szüksége. A hipotézis a következő volt: emelt szintű vizsgát azok tesznek, akik

- az adott nyelvet a felsőoktatásban szeretnék továbbtanulni (német esetben elsősorban itt a germanisztika szak volt az irányadó),
- egyéb (nem nyelvszakos) felsőoktatásba kívánnak jelentkezni. Ilyenek lehetnek a különböző nyelvigenyes tanulmányok (idegenforgalom, turisztika, nemzetközi gazdaság, stb.) (Einhorn, 2007: 81).

Tehát a vizsga mérési céljai, követelményei és feladatai nem fókuszálhattak kizárólag bölcsész nyelvszakok elvárásaira, ezért általános, a szintnek megfelelő standardizált vizsga jött létre. Ebből következik, hogy a nyelvszakos egyetemi képzés elvárásai és a vizsga mérési céljai meglehetősen sok szempontból térnek el egymástól az egyes nyelvi készségek szintjén is. A továbbiakban ezeket vetjük össze.

4. A nyelvszakos egyetemi képzések elvárásai és az emelt szintű érettségi vizsga mérési céljainak összehasonlítása

Az egyetem elvárásait a készségekre lebontva ugyan explicit módon nem írja le, ám a gyakorlat alapján könnyen meghatározhatók. Olvasott szövegértésnél egy nyelvszakon elvárás, hogy a diák legyen képes a célnyelven önállóan szakszövegeket megérteni és feldolgozni a nyelvészet és az irodalomtudomány területén, valamint hosszabb szépirodalmi szövegeket (novellát, regényt, drámát, lírát) eredetiben megérteni. Ezzel szemben az emelt szintű vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával (összesen 1200–1300 szó terjedelemben) a szöveg gondolatmenetét, véleményeket, érvelést követni, az információkat megfelelő részletességgel megérteni, a szerző álláspontjára, valamint a szerző és a szereplők érzelmeire következtetni (v.ö. Vizsgakövetelmények, 2–3. old.). Ez utóbbi vizsgált műveletek illeszkednek az egyetemi elvárásokhoz.

Hallott szöveg értésénél nyelvszakon az szükséges, hogy a diák legyen képes önállóan, célnyelven folyó (irodalmi, nyelvészeti) előadásokat követni (45-90 perc), azokon jegyzetelni, célnyelven folytatott gyakorlaton aktívan részt venni. Az érettségi

mérési céljai az olvasott szövegértéshez hasonlíthatnak. A legfeltűnőbb különbség a tartalmi oldalról és a koncentrált értésre fordított idő terjedelménél jelentkezik: feladatonként mindössze 8-10 perc hosszúságú, hétköznapi szöveget kell tudni az érettségizőknek megérteni (v.ö. Vizsgakövetelmények, 4–6. old.).

A legnagyobb egyezés az egyetem nyelvtani tudással kapcsolatos elvárásai és a nyelvhelyesség vizsgarész céljai közt figyelhető meg. Az egyetem ugyanis elvárja, hogy a diák rendelkezzen olyan lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amire tudományos szintű ismeretek építhetők. Ezen felül azonban tételes grammatikai ismereteket vár el, amit viszont az érettségi nem mér (v.ö. Vizsgakövetelmények, 3–4. old.).

Az íráskészségnél is jelentős a diszkrepancia mind a tartalmi elvárások terén, mind a terjedelemben. Az egyetem elvárja, hogy a diák legyen képes egy adott szakterületről célnyelven jól felépített, logikus referátumot, dolgozatot írni hosszabb (több oldalas) terjedelemben, egyéb írásos prezentációban elsajátított szaktudását bemutatni, a szaktárgy tudományos logikájának megfelelően érvelni, a műfajnak megfelelő stílust alkalmazni. Ezzel szemben az emelt szintű írásbelin mindössze két, összesen maximum 3-4 oldal terjedelmű szöveget kell írni általános témáról, előre megadott szempontok szerint (v.ö. Vizsgakövetelmények, 6–7. old.).

A beszédkésztséget tekintve is meglehetősen nagy különbségek érzékelhetők az érettségi vizsga mérési lehetőségei és az egyetemi tanulmányokhoz szükséges szóbeli kompetenciák között. Az egyetem ugyanis elvárja, hogy a diák legyen képes célnyelven az adott szakterülethez kapcsolódó szemináriumon hozzászólni, vitatkozni, referátumot, összefüggő beszámolót tartani. Ezzel kapcsolatban sokszor hallható az a hallgatói panasz, hogy sok az írásbeli vizsga, szóbeli csak ritkán van, pedig ez nyelvszakon nagyon fontos lenne. A képzés során a diákok kevés lehetőséget kapnak a fejlődésre ezen a területen. Az érettségi ugyanakkor csak azt méri, hogy a vizsgázó képes-e a B2 szinten a vizsgált korosztály élettapasztalataihoz, általános érdeklődéseihez kapcsolódó, hétköznapi témákról a gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelő beszélgetést folytatni, egy témát önállóan kifejtetni (v.ö. Vizsgakövetelmények, 7–8. old.).

5. Az emelt szintű vizsgán elért eredmények

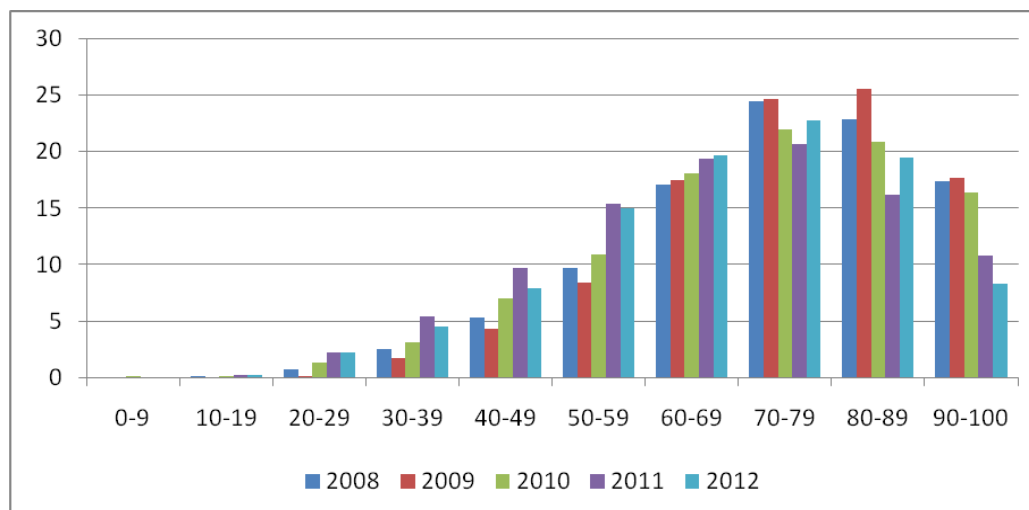
A továbbiakban azt tárgyaljuk, miképp teljesítettek az érettségizők emelt szinten a vizsga bevezetése óta. A vizsga bevezetésének évében, 2005-ben még sokan az érettségit kiváltó középfokú nyelvvizsgát tették le azért, mert azzal ki lehetett váltani az emelt szintű érettségit, így erre az elején csak kevesen jelentkeztek. Ám azóta folyamatosan emelkedik az emelt szintű érettségire jelentkezők száma németből (1. táblázat).

Jellemzők	Vizsgaév							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vizsgázók száma	1470 ²	1645	1812	1679	1942	2031	2135	2219
Átlag (%)	71	69	69	73	75	72	67	68

1.táblázat: A vizsgázók száma és eredménye 2005–2012. évi május-júniusi emelt szintű német érettségien (Einhorn, 2008: 208; Vigh, 2010: 62; Érettségi 2012. május-június)

A fenti adatok szerint az emelt szintű érettségi vizsgát 2005–2007 között 70 százalékpont körüli átlagon teljesítették a vizsgázók, 2008 és 2009-ben némiképp e fölött, míg 2011-ben és 2012-ben ez alatti átlageredményt értek el. Többségük tehát minden vizsgált vizsgaidőszakban 60 százalékpont fölött teljesített, így államilag elismert középfokú nyelvvizsga-bizonyítványt szerzett.

Az 1. ábra a teljes vizsgára vonatkozó eredmények eloszlását mutatja. Eszerint ez a vizsga túl könnyű az érettségizőknek. Mind az öt évben nagyon sok jó teljesítmény született, a vizsgázók többsége a 60–100 százalékpontos teljesítménysávban van, a teljesítmények jobbra tolódnak: 2008-ban a vizsgázók 82%-a, 2009-ben 87%-a, 2010-ben 77%-a teljesített 60 százalékpont fölött és jeles érdemjegyet szerzett. Ez az arány az utolsó két évben csökkent: 2011-ben az emelt szinten érettségizők 67%-a, 2012-ben 70%-a teljesített 60 százalékpont felett. Ez vélhetően a vizsgára jelentkezők számának emelkedésével (1. táblázat), illetve az egyes vizsgarészek eltérő nehézségével magyarázható. Ugyanakkor ez azt is jelzi, hogy éppen a legmagasabb teljesítménytartományban nehezen lehetett különbséget tenni a vizsgázók között.

1.ábra: A teljesítmények eloszlása az emelt szintű vizsgán 2008 és 2012 között (Érettségi 2012. május-június)

² Az összes emelt szinten érettségiző száma (2005): 15.601, de ebből 14.131 vizsgázó nyelvvizsga-bizonyítvánnyal váltotta ki az érettségi vizsgát. Az átlageredmény csak a valóban vizsgázókra vonatkozik.

A 2. táblázat vizsgarészenként mutatja az egyes években elért teljesítményeket. Az olvasott szöveg értéke vizsgarész 2007 és 2009 között volt a legkönnyebb, az emelt szinten érettségizők 2009-ben 90 százalékpont körüli átlagteljesítményt értek el, a szórás és a relatív szórás (11%) alacsony, így ez a feladatsor tesztelméleti szempontból nem megfelelő, a reliabilitás feltételezhetően alacsony. Ebben a három évben növekszik a vizsgázók átlagteljesítménye és ezzel együtt csökken a szórás, a feladatlap mindhárom évben túl könnyű az érettségizőknek. Ugyanakkor 2010-ben és 2011-ben a vizsgázók jóval alacsonyabb átlageredményt értek el, amely azt mutatja, hogy ez a vizsgarész a korábbi évekhez képest nehezebb, 2012-ben viszont némiképp könnyebb volt.

Hasonló tendencia figyelhető meg a másik receptív készségnél, a hallott szöveg értéke feladatsornál: 2007 és 2009 között némiképp növekedett az átlagteljesítmény, míg 2010-ben csökkent, az utolsó két évben pedig a korábbi évekhez képest jóval nehezebb volt ez a feladatsor. Mindez azt mutatja, hogy lényeges lenne megvizsgálni, hogy az emelt szintű feladatok hogyan viszonyulnak a vizsgakövetelményekben rögzített készség szintekhez és a vizsgázók nyelvtudás-szintjéhez, illetve mi jellemzi a felkészítési folyamatot.

A nyelvhelyesség vizsgarész a 2010. évet kivéve hasonló megoldottságot mutatott. Ez általában nehezebben teljesíthető a vizsgázóknak, viszont viszonylag egyenletes az átlagteljesítmény.

A két produktív készséget mérő vizsgarészben elért átlagteljesítmények 70 százalékpont körüliek. Ugyanakkor ezekben a vizsgarészekben a többihez képest heterogénebb a populáció, jelentős különbségek lehetnek a vizsgázók között különböző háttérváltozók (pl. a vizsgázó felkészültsége, neme, képzés- és iskolatípusban való részvétele, aktuális stresszhelyzete, az értékelők figyelme, az értékelési skálák alkalmazása, stb.) szerint.

Vizsgarész	Vizsgaév					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Olvasott szöveg értéke	78 (21)	82 (14)	89 (10)	68 (20)	69 (22)	74 (19)
Nyelvhelyesség	69 (18)	65 (19)	64 (17)	73 (20)	67 (19)	68 (17)
Hallott szöveg értéke	68 (17)	74 (19)	79 (14)	69 (18)	53 (18)	53 (20)
Íráskészség	65 (26)	74 (21)	71 (23)	75 (20)	72 (23)	70 (24)
Beszéd-készség	69 (26)	73 (23)	74 (23)	74 (24)	73 (25)	74 (22)

2.táblázat: A német emelt szintű vizsgák eredményei (százalékpontban megadott átlagok, zárójelben a szórások) (Vigh, 2010: 105 és további számítások alapján)

Az tehát megállapítható, hogy a jelentkezők magas szinten oldják meg a vizsgafeladatokat – vagy esetleg (túl) könnyű nekik a feladatok megoldása, hiszen a 2011. és 2012. évi hallott szövegértési feladatsortól eltekintve minden évben a vizsgarészek megoldottsága 60 százalékpont felett volt. Ahhoz, hogy a magas megoldottság okaira rá tudjunk világítani, szükséges a feladat- és itemszintű elemzés az

egyes vizsgaévekben. Erre a TÁMOP-3.1.8-09/1-2010-0004 „Átfogó minőségfejlesztés a közoktatásban” című kiemelt projekt keretében került sor az Oktatási Hivatal megbízásából, amelyben a 2012. májusi érettségi írásbeli feladatait elemeztük (a részletes eredményekről lásd Petneki és Vígh, 2014). A továbbiakban csak az emelt szintű vizsga írásbeli vizsgarészeinek fontosabb tanulságaira térünk ki.

Az itemalapú vizsgarészek, azaz az olvasott szövegértés, a nyelvhelyesség és a hallott szövegértés vizsgarészek megbízhatóan mértek (a Cronbach-alfa értékek minden esetben 0,8 fölöttiek), az itemek 70%-ával nem volt probléma. A többi esetben jellemzően az itemek nehézségi szintje vélhetően alatta maradt a Közös európai referenciakeretben meghatározott B2 szintnek és a vizsgázók képességszintjének. A feladatok közt a legkevésbé megbízható az a típus volt, ahol a kijelentések közt szelektálni kellett, hogy az adott állítás a szövegben valóban szerepelt-e vagy sem. Ez egy közkedvelt feladattípus a receptív készségek fejlesztésénél, de úgy tűnik, hogy mérésre kevésbé alkalmas. A többi zárt végű feladattípus általában jól működött, viszont könnyűnek bizonyult. A nyelvhelyesség és a hallott szövegértés vizsgarészben szereplő nyílt végű feladattípusok általában jobban lefedték a vizsgázók képességszintjét és vélhetően jobban illeszkedtek a mérni kívánt szinthez. A vizsgázók képességszintjének jobb lefedésére tehát alkalmasabbnak tűnnek a nyílt végű feladatok.

A produktív készségek közül csak az íráskészség vizsgarészt állt módunkban elemezni. Ennek alapján kijelenthető, hogy az itt vizsgált feladatok megbízhatóan mértek. Az első feladat ugyan könnyebb a másodiknál, de pontszámában is kevesebbet ér. A második feladtnál két feladat közül lehetett választani. A dolgozatírók arányosan választották ezeket, azok nehézségi szintjében nem volt különbség. Ami feltűnő volt, hogy az értékelő tanárok az írásokat a nyelvhelyesség és helyesírás értékelési szempontonál értékelték a legszigorúbban. A tartalmi szempontonál viszont előfordult, hogy alacsony pontszámok alig fordultak elő. Ezért a skálákat tovább kellene differenciálni.

A 2012. májusi vizsga emelt szintű feladatsorának elemzéséből az derült ki, hogy a vizsga a nyelvi készségeket ugyan több feladattal méri, de nem eléggé jól, mert a feladatok többsége a vizsgázók képességszintje alatt maradt. Azokat a készségeket és képességeket pedig, amit a bölcsész- és tanárképzésben a célnyelvi kompetencián túlmutatnak (pl. kulturális ismeretek, felkészültség irodalomból, olvasottság, elemzőkészség, stb.), ez a vizsga egyáltalán nem méri. De ezek jellemzően nincsenek is megfogalmazva kellőképpen a bemenetnél.

6. Összegzés

Összegzésként megállapíthatjuk, hogy az emelt szintű érettséginek több mérési funkciónak kell megfelelnie. Ugyanakkor nem lehet elvárni tőle, hogy a bölcsész nyelvszakok elvárásainak megfelelő nyelvtudást mérjen, mert nem tartalmaz olyan feladatokat, amik erre alkalmassá tennék ezt a vizsgát. Az emelt szintű érettségit

megoldó vizsgázói csoport nem kizárólag nyelvszakos felvételizőkből áll. A széles célcsoport miatt témájában általános, az érettségi követelményrendszerében meghatározott műveltségi elemek fordulhatnak elő. Az emelt szintű érettségi mérési céljai és az egyetem elvárásai ezért nincsenek – és nem is lehetnek – igazán összhangban. A magas képességszintű tanulók differenciálása kevésbé stabil. 60%-ot elérhetnek olyanok is, akik bölcsészeti tanulmányokra kevésbé alkalmasak, ám jó célnyelvi képességszinttel rendelkeznek. És kieshetnek olyanok, akik a célnyelvet ugyan nem bírják B2 szinten, jóllehet bölcsész jellegű tanulmányokra amúgy alkalmasak lennének. A felsőoktatásnak (mind a bölcsészképzésnek, mind a nyelvtanárképzésnek) ehhez a helyzethez kellene igazítania az elvárásait és képzési programját.

Irodalom

- Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet. Német nyelv. Vizsgakövetelmények.* Budapest: Oktatási Hivatal.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2012/nemet_nyelv_vk.pdf
- Doró, K. (2011). Lemorzsolódás nyelvszakon: helyzetelemzés egy szegedi angol alapszakos évfolyam tükrében. In K. I. Boda & K. Mónos (szerk.), *Az alkalmazott nyelvészet ma: innováció, technológia, tradíció*. Budapest – Debrecen: MANYE – Debreceni Egyetem, 404–409.
- Einhorn, Á. (2007). Az idegen nyelvi érettségi reformja. In I. Vágó (szerk.), *Fókuszban a nyelvvoktatás*. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 73–105.
- Einhorn, Á. (2008). Hogy vizsgázott az új érettségi németből? In Zs. Bánkuti & J. Lukács (szerk.), *Tanulmányok az érettségiről. Hatásvizsgálat, tantárgyi vizsgák értékelése, feladatfejlesztés*. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 207–237.
- Érettségi 2012. május–június* (2012). Budapest: Oktatási Hivatal.
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/prezentaciok/gyorsadatok_2012_maj_jun.ppt (megtekintés dátuma: 2013.05.24.).
- Közös európai referenciakeret. Nyelvtanulás, nyelvtanítás, értékelés* (2002). Strasbourg – Piliscsaba: Európa Tanács Közoktatási Bizottsága. Közoktatási Bizottság Élő Nyelvek Osztálya – Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ Kht.
- Nemzeti alaptanterv* (2012). Budapest: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Oktatásért Felelős Államtitkárság
http://www.kormany.hu/download/c/c3/90000/MK_12_066_NAT.pdf
 (megtekintés dátuma: 2013.07.01.).
- Petneki, K. & Vígh, T. (2014). *A 2012. május–júniusi érettségi feladatsorok megoldásainak itemszintű rögzítése, a feladatsorok és az egyes feladatok mérésmethodikai vizsgálata a TÁMOP-3.1.8-09/1-2010-0004 azonosító számú projekt keretében. Német nyelv. Közép- és emelt szint*. Budapest: Oktatási Hivatal.

http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/tamop318/meresmetodika/Nemet_nyelv.pdf (megtekintés dátuma: 2014.07.17.).

- Vígh, T. (2010). *Az idegen nyelvi érettségi működése és hatása a tanulói teljesítmények és a tanári nézetek tükrében*. PhD-értekezés. Szeged: Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola. www.edu.u-szeged.hu/phd/downloads/vigh_ertekezes.pdf (megtekintés dátuma: 2013.05.24.).